

FAKTABLAD

Energieffektivisera ditt lantbruk

Lantbruksföretag har ofta flera processer som omfattar energi. Enligt miljöbalken ska alla företag hushålla med energi i första hand använda sig av förnybar energi. En grundläggande sammanställning av energianvändningen är en bra början och behöver varken vara svår eller komplicerad.

Kartlägg din energianvändning

En energikartläggning hjälper dig förstå hur mycket energi som används i ditt företag och vad det kostar. Den visar hur energianvändningen är fördelad mellan olika delar av verksamheten. Sammanställningen ger en bild över vad som kan effektiviseras.

Det är bra att kontrollera energianvändning när ny utrustning ska köpas in samt när en större investering ska göras. Energibesparingar syns tydligast om alternativen jämförs på lång sikt.

Enkel energikartläggning

En enkel energikartläggning kan börja med att sammanställa det senaste året du har kompletta uppgifter för. Skilj på vad som är förnybart och vad som är fossilt bränsle. Kategorisera sedan energin i de olika användningsområdena för att ta reda på var energin tar vägen. Ta gärna fram siffror för några av föregående år för att jämföra.

Skriv in värdena i tabellen på nästa sida. Ta reda på mängden energi som används i företaget (el, biobränsle, drivmedel etc.) och räkna om till kWh.

Åtgärdsplan

När den grundläggande kartläggningen av energin är genomförd är det dags att börja identifiera åtgärder för förbättringar. Här följer några enklare exempel;

- Sätt styrning på belysning (skymningsrelä/närvaro) och byt äldre armaturer till LED.
- Planera körning och undvik tomgångskörning. Tyngre jordbearbetning kräver stora mängder diesel, går det att planera för lättare jordbearbetning sparas mycket energi.
- Har du en egen spannmålstork så rengör ventilationsdon regelbundet, kontrollera spjäll och luftintag.
- Transport av produkter med traktor och vagn till tork eller lokalförening är ineffektivt och kräver mycket diesel. Se över om du kan köpa in tjänsten med lastbilstransporter istället, som är mer effektiva när det gäller transport på väg, och sparar tid till lantbrukaren att göra annat.

Energi- och klimatrådgivningen i din kommun
energioklimatradgivningen.se

Ansvar

Skriv vad som ska göras, när det ska genomföras och vem som är ansvarig. Det kan vara bra att ha en indikator på när åtgärden är genomförd, till exempel ”kartläggning genomförd” eller ”armaturer utbytta”. Även en uppskattning av besparingspotential och eventuella kostnader för åtgärder kan skrivas ut.

Försök att byta ut fossilt bränsle mot förnybart. För att uppfylla lagkraven i miljöbalken behöver du ha koll på din energianvändning och genomföra ständiga förbättringar.

Uppföljning

Uppdatera statistiken årligen och för in nya åtgärder i din energiplan vid behov. Vid tillsynsbesök är det bra att ha fört in de senaste värdena i energiplanen så att energiarbetet går att följa upp.

Omräkningstabell för kilowattimmar (kWh) använd energi per år:

1 m³ eldningsolja motsvarar ca 9950 kWh
1 m³ biogas motsvarar ca 9700 kWh
1 m³ bensin motsvarar ca 9100 kWh
1 ton flis motsvarar ca 2300 kWh
1 m³ diesel motsvarar ca 9800 kWh
1 ton halm motsvarar ca 4000 kWh
1 m³ RME motsvarar ca 9200 kWh
1 ton pellets motsvarar ca 4800 kWh
1 m³ HVO motsvarar ca 9500 kWh
1 ton salix motsvarar ca 4500 kWh

Det kan förekomma mycket stora variationer inom varje bränsleslag beroende på bränslets ursprung, hantering, lagring samt årstidsvariationer. Och tänk på att olika pannor har olika verkningsgrad. Äldre pannor har oftast betydligt lägre verkningsgrad än angivet. Moderna pannor har mellan 75–95 %.
Fråga tillverkaren eller sotaren om din pannas verkningsgrad.

Använd gärna nyckeltal för energianvändning av olika produktionsinriktningar, detta för att kunna jämföra dina värden mellan år.

Energianvändning	2022	2023	2024	Energi-enhet
El:				kWh/år
Eldningsolja:				kWh/år
Diesel:				kWh/år
Bensin:				kWh/år
Biobränsle (fasta):				kWh/år
Biobränsle (flytande):				kWh/år
Övrigt:				kWh/år
Summa fossilt:				kWh/år
Summa förnybart:				kWh/år
Produktionsgren				
Mjökproduktion:				kWh/kg mjölk
Nötköttproduktion, dikor:				kWh/diko/år
Nötköttproduktion, slaktdjur:				kWh/kg levande vikt
Slaktgrisproduktion:				kWh/kg levande vikt
Smågrisproduktion:				kWh/smågris
Växtodling:				kWh/ha
Slaktkycklingproduktion:				kWh/kg levande vikt
Äggproduktion:				kWh/kg ägg

Hjälp i arbetet

Greppa näringen - individuell rådgivning inom energi och miljö för lantbruk. Hemsidan har beräkningsverktyg. Besök greppa.nu.

Klimatklivet - investeringsstöd för lokala klimatinvesteringar, som tex. Byte till förnybar energi för uppvärmning av spannmålstorkar och stallar, elektrifiering av arbetsmaskiner, produktion av biogas från gödsel, elproduktion från biogas.